

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні кафедри міжнародних відносин і
політичної філософії

Протокол № 1 від 22.08.2025 р.

ПОГОДЖЕНО

Проректор з навчально-методичної роботи

Каріна НЕМАШКАЛО

ПРИКЛАДНИЙ АНАЛІЗ СВІТОВОЇ ПОЛІТИКИ
робоча програма навчальної дисципліни (РПНД)

Галузь знань	С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини
Спеціальність	С3 Міжнародні відносини
Освітній рівень	Другий (магістерський)
Освітня програма	Міжнародні відносини
Статус дисципліни	вибіркова
Мова викладання, навчання та оцінювання	Українська

Розробник:
к.політ.н., доц.

Олег БРОВКО

Завідувач кафедри
міжнародних відносин і
політичної філософії

Олег КУЗЬ

Гарант програми

Олег КУЗЬ

Харків
2025

ВСТУП

«Прикладний аналіз світової політики» — це вибіркова навчальна дисципліна професійного циклу підготовки магістрів спеціальності СЗ «Міжнародні відносини». Актуальність вивчення цієї дисципліни зумовлена зростаючою складністю сучасної світової політики та необхідністю для майбутніх фахівців у галузі міжнародних відносин оволодіти практичними аналітичними інструментами для розуміння глобальних процесів.

Об'єктом курсу є система сучасних світових політичних процесів і подій, а предметом — методи та підходи до їх прикладного аналізу в різних контекстах (глобальному, регіональному, національному).

Метою курсу є формування в здобувачів здатності критично аналізувати світову політику на практиці — зокрема політику великих держав, регіональну динаміку та роль міжнародних організацій — і застосовувати теоретичні знання до реальних політичних ситуацій. Після завершення курсу здобувачі повинні вміти оцінювати поточні політичні події та тенденції, визначати їхні причини та наслідки, а також формулювати обґрунтовані прогнози й рекомендації.

Основні завдання навчальної дисципліни:

- Закріпити та розширити загальнотеоретичні знання з міжнародних відносин і світової політики, забезпечивши цілісне наукове уявлення про сучасні світові політичні процеси.

- Ознайомити здобувачів із конкретними інструментами та методами прикладного політичного аналізу (аналіз кейсів, побудова сценаріїв, написання політичних записок тощо) та заохотити їх до використання цих методів для оцінки реальних міжнародних подій і тенденцій.

- Розвинути критичне мислення та навички самостійного дослідження для аналізу поведінки держав і недержавних акторів у світовій політиці, зокрема для оцінки зовнішньополітичних рішень і міжнародних реакцій на кризи.

- Сформувати практичні навички збору та опрацювання релевантної інформації з різних джерел, аналізу міжнародних даних і звітів, а також представлення аналітичних результатів у письмовій та усній формах.

- Виховати усвідомлення глобальних і регіональних викликів (загроз безпеці, інтеграційних процесів, геополітичних зрушень тощо) і сформувати почуття професійної відповідальності та етичної поведінки в аналізі міжнародних відносин, з особливим акцентом на цінностях

громадянського суспільства та національних інтересах України на світовій арені.

Програму вивчення навчальної дисципліни «Прикладний аналіз світової політики» складено відповідно до освітньо-професійної програми підготовки магістрів зі спеціальності СЗ «Міжнародні відносини».

Результати навчання та компетентності, які формує навчальна дисципліна визначено в табл. 1.

Таблиця 1

Результати навчання та компетентності, які формує навчальна дисципліна

Результати навчання	Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач вищої освіти
РН2	ЗК5, СК10; СК11
РН3	ЗК5; ЗК8; ЗК9; СК7; СК9
РН5	ЗК3; ЗК8; СК6; СК7; СК11
РН7	ЗК2; ЗК6; ЗК7; СК2; СК6; СК7
РН10	ЗК9; СК11
РН13	ЗК2; ЗК3; ЗК7; СК3; СК6; СК7; СК9; СК12

де, **РН2.** Критично осмислювати та аналізувати глобальні процеси та їх вплив на міжнародні відносини

РН3. Застосовувати сучасні наукові підходи, методології та методики для дослідження проблем міжнародних відносин та зовнішньої політики.

РН5. Збирати, обробляти та аналізувати інформацію про стан міжнародних відносин, світової політики та зовнішньої політики держав.

РН7. Оцінювати та аналізувати міжнародні та зовнішньополітичні проблеми та ситуації, пропонувати підходи до вирішення таких проблем.

РН10. Розробляти та реалізовувати проекти прикладних досліджень міжнародних відносин, зовнішньої та світової політики.

РН13. Брати участь у професійній дискусії у сфері міжнародних відносин, зовнішньої політики, суспільних комунікацій та регіональних студій, поважати опонентів і їхню точку зору, доносити до фахівців та широкого загалу інформацію, ідеї, проблеми, рішення та власний досвід з фахових проблем.

ЗК2. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК3. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК5. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК6. Здатність працювати в міжнародному контексті.

ЗК7. Здатність працювати в команді.

ЗК8. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.

ЗК9. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

СК1. Здатність виявляти та аналізувати природу, динаміку, принципи організації міжнародних відносин, типи та види міжнародних акторів, сучасні тенденції розвитку світової політики.

СК2. Здатність приймати обґрунтовані рішення щодо здійснення міжнародної та зовнішньополітичної діяльності.

СК3. Здатність аргументувати вибір шляхів вирішення завдань професійного характеру у сфері міжнародних відносин, суспільних комунікацій та регіональних студій, критично оцінювати отримані результати та обґрунтовувати прийняті рішення.

СК5. Здатність аналізувати та прогнозувати міжнародні відносини у різних

контекстах, зокрема політичному, безпековому, правовому, економічному, суспільному, культурному та інформаційному.

СК6. Здатність використовувати для дослідження міжнародних відносин, суспільних комунікацій та для регіональних студій теоретичні та методологічні підходи політології, економічної та правової науки, міждисциплінарних досліджень.

СК7. Здатність здійснювати прикладні аналітичні дослідження проблем міжнародних відносин та світової політики, суспільних комунікацій, регіональних студій, професійно готувати аналітичні матеріали та довідки.

СК9. Здатність виявляти та аналізувати особливості розвитку країн та регіонів, сучасних глобальних, регіональних та локальних процесів, та місця в них України.

СК10. Здатність до самонавчання, підтримки належного рівня знань, готовність до опанування знань нового рівня, підвищення своєї фаховості та рівня кваліфікації.

СК11. Здатність виокремлювати та аналізувати взаємообумовленість внутрішньої та зовнішньої політики держав, виявляти тренди глобального та регіонального структурування світового порядку.

СК12. Здатність до тематизації неурядової складової міжнародних відносин через діяльність політичних партій, громадських організацій та об'єднань регіонального рівня.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ СВІТОВОЇ ПОЛІТИКИ

Тема 1. Вступ до прикладного аналізу світової політики

1.1. Поняття «прикладний аналіз світової політики»: особливості та відмінності від теоретичного аналізу міжнародних відносин. Значення прикладного підходу для розуміння глобальних процесів.

1.2. Методи та інструменти прикладного аналізу: аналіз кейсів, сценарне планування, написання аналітичних записок (policy brief) та інші практичні методи оцінки політичних подій.

Тема 2. Роль і вплив держав у світовій політиці

2.1. Великі держави та їх зовнішня політика. Поняття державної могутності та впливу на міжнародну систему; ролі наддержав, великих і малих держав у світовій політиці.

2.2. Інструменти впливу держав: дипломатія, військові альянси та сили, економічні проєкти та санкції, «м'яка сила» (культура, інформація) як засоби реалізації національних інтересів на глобальній арені.

Тема 3. Регіональна політика та інтеграційні процеси

3.1. Регіоналізм у світовій політиці. Концепції регіональної інтеграції та їх значення; огляд ключових регіональних об'єднань (ЄС, АСЕАН, Африканський Союз тощо).

3.2. Порівняння інтеграційних моделей. Цілі, інституційна структура та досягнення різних регіональних блоків, а також виклики, з якими вони

стикаються (політичні, економічні, безпекові, культурні).

Тема 4. Міжнародні організації та глобальні політичні структури

4.1. Роль міжнародних організацій у світовій політиці. Види міжнародних організацій (глобальні та регіональні, урядові та неурядові) та їх функції у врегулюванні міжнародних проблем.

4.2. Глобальне врядування і ефективність інституцій. ООН та інші ключові організації: структура, напрямки діяльності та оцінка ефективності їхньої діяльності у підтриманні миру, безпеки та вирішенні глобальних викликів.

Змістовий модуль 2. Практичне застосування аналізу світової політики

Тема 5. Глобальні політичні виклики та нові геополітичні тенденції

5.1. Сучасні глобальні виклики: зміна клімату, розповсюдження зброї масового знищення, пандемії, кібербезпека, міграційні кризи тощо. Їх вплив на міжнародну стабільність та порядок.

5.2. Новітні геополітичні тенденції: формування багатопolarity, посилення ролі нових центрів сили (наприклад, Китаю, Індії), регіоналізація та повернення геополітичного суперництва між великими державами.

Тема 6. Оцінювання політичних криз і конфліктів

6.1. Причини та динаміка міжнародних конфліктів. Аналіз факторів, що призводять до виникнення криз (історичні, економічні, етнічні, релігійні, ресурсні) та стадії розвитку конфліктів.

6.2. Підходи до врегулювання конфліктів. Роль посередництва, переговорів, миротворчих місій міжнародних організацій; оцінка успішних і невдалих прикладів врегулювання сучасних конфліктів.

Тема 7. Глобальні стратегії безпеки та міжнародні альянси

7.1. Стратегії національної безпеки провідних держав і колективних блоків. Огляд стратегічних концепцій (наприклад, Стратегічна концепція НАТО, національні стратегії безпеки США, ЄС) та їх еволюція у відповідь на зміну характеру загроз.

7.2. Міжнародні безпекові альянси. НАТО та інші військово-політичні союзи: історія створення, сучасна роль, основні виклики (тероризм, кіберзагрози, регіональні конфлікти) та наслідки їх діяльності для глобальної безпеки й для України.

Тема 8. Прикладне прогнозування політичних процесів

8.1. Методи політичного прогнозування. Сценарне планування, метод експертних оцінок, трендовий аналіз та інші інструменти прогнозування розвитку міжнародної ситуації.

8.2. Застосування прогнозування до сучасних подій. Розробка сценаріїв розвитку короткострокових і середньострокових подій (вибори, конфлікти, міжнародні переговори) з урахуванням ключових змінних і припущень; оцінка ймовірності альтернативних сценаріїв.

Перелік тем практичних (семінарських) занять наведено в табл. 2.

Таблиця 2

Перелік практичних (семінарських) занять / завдань

Назви тем	Зміст
Тема 1. Аналітичні підходи у світовій політиці	Обговорення кейсу: аналіз актуальної події світової політики із застосуванням базових аналітичних понять (влада, інтерес). Вступна дискусія для відпрацювання підходів з Тем 1.
Тема 2. Великі держави у світовій політиці	Дискусія: вплив та інструменти зовнішньої політики однієї великої держави (на прикладі США або Китаю). Студенти аналізують кейс ролі держави у вирішенні міжнародної проблеми.
Тема 3. Регіональні інтеграційні процеси	Порівняльна дискусія щодо регіональної інтеграції: порівняння цілей, досягнень та викликів двох інтеграційних проєктів (наприклад, ЄС vs. АСЕАН).
Тема 4. Міжнародні організації в дії	Симуляція або дебати на тему ролі міжнародних організацій. Моделювання засідання Ради Безпеки ООН щодо обраної кризи або обговорення ефективності ООН та інших глобальних інституцій у врегулюванні конфліктів.
Тема 5. Глобальні виклики та тенденції	Тематичні дебати щодо подолання глобального виклику (зміни клімату, пандемія тощо). Учасники представляють позиції різних акторів (велика держава, країна, що розвивається, НУО) і дискутують геополітичні наслідки та можливі відповіді на цей виклик.
Тема 6. Аналіз політичних криз	Практикум з аналізу міжнародного конфлікту: командне дослідження причин конфлікту, інтересів сторін та напрацювання пропозицій щодо стратегій врегулювання (наприклад, аналіз сучасної кризи та оцінка зусиль міжнародного посередництва).
Тема 7. Глобальні стратегії безпеки	Обговорення стратегічного документу або альянсу (наприклад, Стратегічна концепція НАТО). Аналіз еволюції та сучасних викликів для колективної безпеки (тероризм, суперництво держав) і наслідків для міжнародної стабільності та безпеки України.
Тема 8. Політичне прогнозування	Воркшоп з прогнозування: презентація короткострокових сценаріїв розвитку актуальних тенденцій світової політики (наприклад, перебіг конфлікту або результати виборів) з подальшим колективним обговоренням припущень і методів

	прогнозування.
--	----------------

Перелік самостійної роботи за навчальною дисципліною наведено в табл. 3.

Таблиця 3

Перелік самостійної роботи

Назва теми та / або завдання	Зміст
Теми 1 – 8	Вивчення лекційного / теоретичного матеріалу за конспектами лекцій та рекомендованою літературою
Тема 1 – 8	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою
Теми 1 – 8	Підготовка до семінарських занять (участь у дискусії, полеміці, дебатах)
Теми 5 – 8	Підготовка аналітичних повідомлень (презентацій)
Теми 1 – 10	Підготовка до колоквиуму / підсумкового контролю (екзамену)

Кількість годин лекційних і практичних (семінарських) занять та годин самостійної роботи наведено в робочому плані (технологічній карті) з навчальної дисципліни.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

При викладанні навчальної дисципліни «Прикладний аналіз світової політики» використовуються традиційні методики інформаційно-рецептивної та репродуктивної спрямованості, а також сучасні методи активізації навчально-пізнавальної діяльності здобувачів, які передбачають застосування таких навчальних технологій, як проблемні лекції, міні-лекції, семінари-дискусії, дебати, аналіз кейсів, навчання через дослідження.

Зокрема, застосовуються такі групи методів:

Словесні (лекція, проблемна лекція (Теми 5; 6; 8), міні-лекція (Теми 1; 2; 7)).

Практичні (практична робота та аналіз кейсів (Теми 1–8), семінар-дискусія (Теми 2; 3; 4; 5), дебати (Теми 5; 7), воркшоп з прогнозування / сценарного аналізу (Теми 6; 8), підготовка та презентація аналітичних повідомлень і кейс-досліджень (Теми 2–8)).

ФОРМИ ТА МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ

Університет використовує 100-бальну накопичувальну систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти.

Поточний контроль здійснюється під час проведення лекційних і практичних (семінарських) занять та має на меті перевірку рівня підготовленості здобувача до виконання конкретних видів роботи. Загальна кількість балів за поточний контроль становить 60 балів.

Підсумковий контроль здійснюється у формі семестрового екзамену. Максимальна кількість балів за екзамен – 40 балів.

Підсумкова оцінка за навчальною дисципліною визначається шляхом сумування всіх балів поточного контролю та екзамену (максимум – 100 балів).

Для допуску до підсумкового екзамену здобувач повинен набрати не менше 35 балів за поточний контроль. Мінімальна прохідна оцінка за екзамен – 25 балів.

Структура поточного оцінювання (60 балів)

Поточне оцінювання протягом семестру складається з таких компонентів:

1. Участь у заняттях і короткі завдання – до 10 балів. Активна участь у семінарах, залученість до дискусій і групової роботи, виконання коротких завдань або тестів під час занять.

2. Аналітичне письмове есе – до 15 балів. Індивідуальне есе (або policy brief) на задану тему з аналізу певної події або явища світової політики.

3. Презентація кейс-дослідження – до 15 балів. Групова або індивідуальна презентація кейсу (аналіз конфлікту, глобального виклику, стратегії держави чи міжнародної організації).

4. Проміжний тест – до 20 балів. Письмовий тест у середині семестру (після завершення Змістового модуля 1), що охоплює теоретичні основи Тем 1–4 і ключові поняття курсу.

Більш детальну інформацію про розподіл балів за окремими видами поточного контролю наведено в робочому плані (технологічній карті) з навчальної дисципліни.

Семестровий контроль: екзамен (40 балів)

Курс завершується комплексним письмовим екзаменом у формі екзаменаційного білета, який складається з кількох завдань різного рівня складності (стереотипні, діагностичні, евристичні), що охоплюють основні теми навчальної дисципліни.

Максимальна оцінка за екзамен – 40 балів, мінімальна прохідна – 25 балів.

Системи оцінювання, що використовуються, наведено нижче.

Більш детальну інформацію щодо системи оцінювання наведено в робочому плані (технологічній карті) з навчальної дисципліни..

Критерії оцінювання участі в заняттях, коротких завдань та окремих відповідей під час семінарів
5-бальна система оцінювання

Ступінь виконання	Бал
Відповідь (або внесок у дискусію) аргументована, демонструє глибину та самостійність мислення; студент вільно оперує теоретичним / практичним матеріалом, прикладами зі світової політики; зміст повний та логічно викладений.	5
Відповідь аргументована, загалом коректна, виявляє розуміння матеріалу; можливі поодинокі неточності у використанні термінів чи прикладів, які не спотворюють зміст.	4
Відповідь в цілому правильна, але недостатньо аргументована; наявні помилки або нечіткість у визначенні понять, смислових зв'язків, бракує чітких висновків.	3
Висвітлено лише окремі аспекти питання; виявлено труднощі при оперуванні теоретичним / практичним матеріалом, відсутня цілісність відповіді.	2
Відповідь свідчить лише про фрагментарне ознайомлення з темою; самостійні висновки відсутні, зміст питання фактично не розкритий.	1

Критерії оцінювання аналітичного письмового есе та презентації кейс-дослідження

15-бальна система оцінювання

Ступінь виконання	Бал
Робота / виступ аргументований, глибокий та оригінальний; повністю розкрито тему; логічна структура з чітким вступом, основною частиною та висновками; використано широкий спектр джерел, коректні посилання; висновки самостійні та добре обґрунтовані; мова грамотна, оформлення без зауважень.	15
Робота / виступ дуже високого рівня: тема розкрита повністю, аргументація переконлива, структура логічна; джерела підібрані коректно, посилання в основному правильні; можливі поодинокі стилістичні чи технічні недоліки, що не впливають на загальну якість.	14
Робота / виступ високого рівня: загалом глибокий аналіз, проте є окремі недоопрацювання (частково недостатня систематизація матеріалу, не всі аспекти теми розкрито однаково повно); висновки загалом обґрунтовані, але могли б бути чіткішими.	13
Робота / виступ ґрунтовний, тема розкрита, однак бракує оригінальності або глибини в окремих частинах; структура в основному логічна, але можливі зайві повтори чи нечіткі переходи між частинами; окремі зауваження до оформлення та	12

стилю.	
Робота / виступ демонструє добре володіння матеріалом, але частина аргументації поверхова; не всі питання теми розкриті однаково повно; джерел могло б бути більше; присутні поодинокі логічні неточності або стилістичні огріхи.	11
Робота / виступ коректно відтворює основний зміст теми, але аргументація місцями спрощена; висновки є, проте не завжди достатньо обґрунтовані; структура загалом зрозуміла, хоча окремі фрагменти виглядають фрагментарними; незначні порушення вимог до оформлення.	10
Робота / виступ показує загальне розуміння теми, однак аналіз частково описовий; бракує чітких причинно-наслідкових зв'язків; джерела використано обмежено; висновки короткі та не завжди пов'язані з основною частиною.	9
Робота / виступ містить лише часткове висвітлення проблеми; значна частина тексту носить реферативний характер без глибокого аналізу; структура місцями розірвана; є помилки у використанні понять і термінів; оформлення виконано з помітними недоліками.	8
Робота / виступ свідчить про ознайомлення з темою на базовому рівні, але аналіз обмежений; важливі аспекти проблеми не розкриті; джерела використано формально; висновки слабкі або майже відсутні.	7
Робота / виступ фрагментарні: наявні окремі правильні судження, але загальна логіка викладу порушена; терміни використовуються неточно; значна частина матеріалу подана без аналізу; вимоги до обсягу, структури чи оформлення частково не дотримано.	6
Робота / виступ має суттєві змістовні прогалини; тема розкрита лише частково; багато неточностей у фактах та інтерпретаціях; відсутня чітка структура; посилання на джерела майже не використовуються.	5
Робота / виступ демонструє дуже поверхове розуміння теми; допущено істотні помилки у базових поняттях; аналіз практично відсутній; структура хаотична; вимоги до оформлення грубо порушені.	4
Робота / виступ майже не відповідає заявленій темі; матеріал подано хаотично; ключові поняття спотворені; відсутні аргументовані висновки; джерела не вказані або використані некоректно.	3
Робота / виступ формальний: обсяг значно менший від вимог, більшість положень не мають відношення до теми; фактичні дані та приклади відсутні або неправильні; відсутні посилання на джерела.	2
Робота / виступ фактично не виконані: текст/презентація відсутні або мають символічний обсяг без змісту; завдання ігноровано, критерії не виконано.	1

Критерії оцінювання проміжного тесту

20-бальна система оцінювання

Ступінь виконання	Бал
Усі (або майже всі) завдання виконано правильно; можливі лише поодинокі технічні огріхи без зміни змісту відповіді. Демонструється відмінне, системне й глибоке розуміння матеріалу Тем 1–4.	20
Завдання виконано дуже повно й точно; можлива 1 несуттєва помилка чи неточність у деталях. Рівень знань практично відмінний, теорія й термінологія засвоєні дуже	19

добре.	
Переважна більшість відповідей правильні; є 1–2 некритичні помилки або прогалини в деталях. Добре показане розуміння основних понять, коректне використання термінів.	18
Демонструється дуже високий рівень; більшість завдань виконано правильно, але є кілька помилок у деталях або в одному з більш складних запитань. Загальна картина матеріалу зрозуміла.	17
високий рівень; основний зміст засвоєно, але допущено вже низку неточностей чи неповних відповідей. Теоретичні положення в основному відтворено вірно, але аналіз інколи поверховий.	16
добрий рівень: значна частина відповідей правильна, проте відчутні прогалини в окремих темах або типах завдань (на визначення, застосування понять тощо). Потрібне додаткове опрацювання частини матеріалу.	15
Знання здебільшого коректні, але з помилками, які свідчать про неповну систематизацію матеріалу; частина термінів плутається, окремі явища пояснено спрощено.	14
Міцний «вище середнього» або достатньо добрий рівень: основні ідеї засвоєні, але є помилки у кількох завданнях, неповні або нечіткі відповіді в коротких відкритих питаннях.	13
Достатній рівень: студент орієнтується в базових темах, але припускається помилок у частині завдань; відповіді подекуди фрагментарні, не всі логічні зв'язки між поняттями простежуються.	12
Мінімально достатній / задовільний рівень: виконано помітну частину завдань, але є відчутний відсоток неправильних відповідей; основи зрозумілі, однак немає цілісного бачення тем.	11
Нижня межа «склав мінімально»: засвоєно лише основні поняття; багато помилок або пропусків, особливо в завданнях, що потребують пояснення чи короткої аргументації.	10
Низький рівень: правильними є лише частина відповідей; знання фрагментарні, відсутнє системне розуміння більшості тем; помилки в базових термінах і визначеннях.	9
Дуже обмежене засвоєння матеріалу: виконано деякі прості завдання, але більшість відповідей некоректні або неповні; тлумачення понять часто неправильне.	8
Дуже низький рівень: поодинокі правильні відповіді на прості питання; здобувач орієнтується лише в окремих фактах, без розуміння загальної логіки тем.	7
Результат свідчить про майже повну відсутність системних знань: більшість завдань з грубими помилками; лише деякі елементи матеріалу впізнаються.	6
Правильні відповіді поодинокі, часто випадкового характеру; базові поняття не засвоєні; тестовий результат свідчить про формальне ознайомлення з частиною тем.	5
Зміст більшості відповідей не відповідає навчальному матеріалу; спотворені ключові категорії, відсутні логічні пояснення.	4
Майже всі відповіді неправильні або відсутні; знання теми не продемонстровано.	3
Завдання практично не виконані; окремі правильні елементи / слова не складаються у змістовну відповідь.	2
Робота формальна: майже всі відповіді порожні або випадкові; тест фактично не зроблено.	1

Підсумковий іспит (40 балів)

Завдання 1–3 (короткі/тестові):

Бали нараховуються лише за правильні відповіді. Ці завдання перевіряють широкий спектр фактологічних знань. Максимум — 16 балів. Помилкові відповіді не штрафуються (просто не додають балів).

Завдання 4 (аналітичне):

- о 12 балів: повний, логічно обґрунтований аналіз із правильним застосуванням понять і доречними прикладами;
- о 10–11 балів: переважно правильна, логічна відповідь із дрібними неточностями;
- о 8–9 балів: часткове розуміння теми, недостатня деталізація або нечіткість;
- о 0–7 балів: суттєві помилки, поверхнева або нерелевантна відповідь.

Завдання 5 (есе / аргументоване питання):

- о 12 балів: чітка теза, підкріплена доказами й прикладами, критичне осмислення проблеми;
- о 10–11 балів: добре аргументована, але менш глибока або структурована відповідь;
- о 8–9 балів: базове розуміння, але недостатньо розвинена аргументація чи логічні прогалини;
- о 0–7 балів: слабе розуміння або відсутність змістовної відповіді.

Академічна доброчесність:

Усі іспитові відповіді повинні бути самостійними.

Порушення принципів академічної доброчесності — шахрайство або плагіат під час іспиту чи виконання будь-якого завдання — заборонені й тягнуть за собою оцінку “0” за відповідний компонент і можливі дисциплінарні заходи згідно з правилами університету.

Приклад екзаменаційного білета (зразок запитань)

Для ілюстрації формату підсумкового іспиту нижче наведено приклад екзаменаційного білета із зразками завдань, що охоплюють різні теми курсу.

(Примітка: це зразок для тренування — фактичні екзаменаційні запитання можуть відрізнятися.)

Приклад екзаменаційного білета та критерії оцінювання для навчальної дисципліни.

Приклад екзаменаційного білета

Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця
Другий (магістерський) рівень вищої освіти
Спеціальність СЗ «Міжнародні відносини»
Освітньо-професійна програма «Міжнародні відносини»
Навчальна дисципліна «Прикладний аналіз світової політики»

Завдання 1 (стереотипне, 6 балів).

Заповніть таблицю, встановивши відповідність між такими поняттями світової політики та пов'язаними з ними особами чи країнами:

поняття – «Політика стримування», «Перебудова», «Брекзит», «Залізна завіса», «Ініціатива „Пояс і шлях“», «Доктрина Монро»;

відповідні особи/країни – Велика Британія, Вінстон Черчилль, Джеймс Монро, Китай, М. Горбачов, Сполучені Штати Америки.

(Напишіть правильну відповідність для кожного поняття. Наприклад: «Політика стримування» – США тощо.)

Поняття	Пов'язана країна / лідер
---------	--------------------------

Політика стримування	... (заповнити) ...
----------------------	---------------------

Перебудова	... (заповнити) ...
------------	---------------------

Брекзит	... (заповнити) ...
---------	---------------------

Залізна завіса	... (заповнити) ...
----------------	---------------------

Ініціатива «Пояс і шлях»	... (заповнити) ...
--------------------------	---------------------

Доктрина Монро	... (заповнити) ...
----------------	---------------------

Завдання 2 (стереотипне, 5 балів).

Тест із вибором відповіді:

Яка з наведених нижче країн не є постійним членом Ради Безпеки ООН?

А. США

В. Велика Британія

С. Франція

Д. Німеччина

Е. Китай

Ф. Російська Федерація

(Оберіть одну правильну відповідь. У цьому прикладі правильна відповідь виділена — Німеччина.)

Завдання 3 (стереотипне, 5 балів).

Назвіть міста, у яких розташовані головні штаб-квартири таких міжнародних організацій (або установ):

ООН, НАТО, Європейський Союз (основна адміністративна резиденція), Африканський Союз, АСЕАН, Міжнародний суд ООН.

(Напишіть у форматі: «Організація – Місто». Наприклад: ООН – Нью-Йорк.)

Завдання 4 (діагностичне, 12 балів).

Проаналізуйте роль НАТО у забезпеченні глобальної безпеки.

Опишіть основні стратегії та функції НАТО в сучасному світі, а також обговоріть ключові виклики, з якими стикається Альянс (наприклад, нові загрози безпеці або внутрішні динаміки всередині альянсу).

(Ваша відповідь має бути структурованою та містити: цілі й завдання НАТО, приклади його операцій чи ініціатив, а також аналіз сучасних викликів — тероризм, кіберзагрози, суперництво великих держав тощо.)

Завдання 5 (евристичне, 12 балів).

Серед науковців і політиків точиться дискусія про те, чи входить світ у «нову холодну війну».

Чи погоджуєтесь Ви із твердженням, що у сучасних міжнародних відносинах формується нова холодна війна? Чому так або чому ні?

Подайте аргументовану відповідь, посиляючись на актуальні геополітичні події для підтримки своєї позиції.

(У відповіді врахуйте такі аспекти, як відносини США–Китай або США–Росія, ідеологічні поділи, нарощування військових потужностей чи формування глобальних блоків. Ваша аргументація має бути логічною, з прикладами.)

(Здобувач записує відповіді у свій екзаменаційний бланк.

Оцінювання цього зразка проводиться за критеріями, наведеними раніше: Завдання 1–3 разом — 16 балів за правильні фактологічні відповіді; Завдання 4 і 5 — по 12 балів кожне, оцінюються за якістю аналізу та аргументації.)

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Міжнародні відносини та світова політика [Електронний ресурс] : навч. посіб. / О. М. Кузь, Д. С. Коротков, Д. Ю. Михайличенко, О. В. Бровко; Харківський національний економічний університет ім. С. Кузнеця. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2020. 200 с. Режим доступу: <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/25295>

Додаткова

2. Коротков Д. С. Китай у сучасному азіатському геополітичному просторі. Китайська цивілізація: традиції та сучасність : матеріали XVII міжнародної наукової конференції, 14 грудня 2023 р. Київ. – Львів – Торунь : Liha-Pres, 2023. С. 168-171.
3. Коротков Д. С. Польща у процесі практичної реалізації геополітичних проектів у Центрально-Східній Європі / Д.С. Коротков, О. М. Кузь, І. О. Кузь // Філософія та політологія в контексті сучасної культури. - Дніпро, 2023. № 15(2). - С. 105–113.

4. Коротков Д. С. Геостратегія США: еволюція від «Маніфесту долі» до «Доктрини Донро» / Д. С. Коротков // Міжнародні та політичні дослідження. - 2025. - № 39. - С. 125-133.
5. Коротков Д. С. Україна у геостратегіях США та Росії: проблеми суб'єктності / Д.С. Коротков // *Політикус*. - 2020. Вип. 4. - С. 118-123.
6. Требін М. П. *Міжнародна безпека в умовах турбулентного світового порядку* // Деструктивні мегатенденції сучасності: від пандемії до війни: монографія / [С. В. Іванов та ін.]; Аналіт. центр сучас. гуманітаристики. – Харків: Право, 2025. – С. 131–154 Режим доступу: <https://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/35713>
7. Baylis J., Smith S., Owens P. (Eds.). *The Globalization of World Politics: An Introduction to International Relations* (8th ed.). – Oxford : Oxford University Press, 2020. – Режим доступу: https://www.google.com.br/books/edition/The_Globalization_of_World_Politics/Y1S_DwAAQBAJ?hl=en&gbpv=0
8. Brzezinski Z. *Strategic Vision: America and the Crisis of Global Power* [Електронний ресурс]. – Hachette UK, 2012. – 224 p. – ISBN 0465029558; 9780465029556. – Режим доступу: https://www.google.com.br/books/edition/Strategic_Vision/55BVDgAAQBAJ?hl=en&gbpv=0
9. Kissinger H. *World Order: Reflections on the Character of Nations and the Course of History* [Електронний ресурс]. – London : Penguin UK, 2014. – 432 p. – ISBN 0241004276; 9780241004272. – Режим доступу: https://www.google.com.br/books/edition/World_Order/KyJBwAAQBAJ?hl=en&gbpv=0
10. Mearsheimer J. J. *The Great Delusion: Liberal Dreams and International Realities* [Електронний ресурс]. – New Haven, CT : Yale University Press, 2018. – 320 p. – ISBN 0300240538; 9780300240535. – Режим доступу: https://www.google.com.br/books/edition/Great_Delusion/ExttDwAAQBAJ?hl=en&gbpv=0
11. National Intelligence Council (U.S.). *Global Trends 2040: A More Contested World*. – Washington, DC : NIC, 2021. – Режим доступу: <https://www.dni.gov/index.php/gt2040-home>
12. Nye J. S. *The Future of Power* [Електронний ресурс]. – Hachette UK, 2011. – 320 p. – ISBN 1586488929; 9781586488925. – Режим доступу: https://www.google.com.br/books/edition/The_Future_of_Power/gp84DgAAQBAJ?hl=en&gbpv=0
13. Whitham B., Heywood A. *Global Politics* [Електронний ресурс]. – 3rd ed. – London ; New York, N.Y. : Bloomsbury Academic (Bloomsbury

Publishing), 2023. – 720 p. – ISBN 9781350328433. – Режим доступу:
https://www.google.com.br/books/edition/Global_Politics/J4awEAAAQBAJ?hl=en&gbpv=0

Інформаційні ресурси

14. Організація Об'єднаних Націй (ООН) : офіційний вебсайт (структура, документи, новини) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.un.org>
15. NATO – North Atlantic Treaty Organization : офіційний вебсайт (стратегії, комюніке, аналітика) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.nato.int>
16. Європейський Союз (EU) : офіційні портали ЄС та Європейської служби зовнішніх дій [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://europa.eu> ; <https://www.eeas.europa.eu>
17. Верховна Рада України : база нормативно-правових актів (закони, міжнародні договори) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua>
18. Національний інститут стратегічних досліджень (НІСД) : публікації з питань геополітики, безпеки, прогнозування [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://niss.gov.ua>
19. Рада зовнішньої політики «Українська призма» : аналітика, щорічні доповіді щодо зовнішньої політики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://prismua.org>